

Informacje dotyczące przygotowania i przeprowadzania ustnego egzaminu maturalnego z języka polskiego w 2007 r.

Na podstawie tekstu ujednoczonego **rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych** (stan prawny na dzień 22 września 2006 r.) oraz **rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 września 2006 r. o zmianie rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych**, a także **rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 września 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych**, przedstawiamy podstawowe informacje związane z przygotowaniem i przeprowadzaniem ustnego egzaminu maturalnego z języka polskiego w 2006r.

- Nauczyciele języka polskiego przygotowują do części ustnej egzaminu maturalnego listę tematów do 10 kwietnia roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym jest przeprowadzany egzamin.
- Do części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego przygotowuje się w szkole jedną listę tematów.
- Uczeń ma prawo złożyć (w terminie ustalonym w wewnętrznej instrukcji przygotowania i organizacji egzaminu) nauczycielowi języka polskiego propozycję tematu prezentacji w części ustnej egzaminu wynikającą z jego zainteresowań humanistycznych. Nauczyciel przedstawia temat zaproponowany przez ucznia zespołowi nauczycieli opracowującemu listę tematów, a członkowie zespołu podejmują decyzję o akceptacji lub odrzuceniu tematu. O podjętej decyzji nauczyciel języka zawiadamia zainteresowanego ucznia.
- Tematy proponowane przez uczniów, jeżeli znajdują się na szkolnej liście tematów, mogą być wybierane także przez innych zdających.
- Dyrektor komisji okręgowej może w terminie 2 miesięcy (począwszy od 10 kwietnia) zwrócić się do dyrektora szkoły o przedstawienie przygotowanej przez nauczycieli listy tematów.
- Jeżeli dyrektor komisji okręgowej nie zgłosi zastrzeżeń do przedstawionej listy tematów w terminie 10 tygodni od dnia jej złożenia, listę tematów uważa się za zaakceptowaną.
- Dyrektor komisji okręgowej może zalecić poprawienie listy tematów. Przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego przedstawia dyrektorowi komisji okręgowej, w terminie tygodnia od dnia otrzymania zaleceń, poprawione listy tematów.

- Jeżeli dyrektor komisji okręgowej nie zaakceptuje w terminie tygodnia poprawionej listy tematów, przekazuje przewodniczącemu zespołu egzaminacyjnego listę tematów przygotowaną przez komisję okręgową.
- Dla egzaminu maturalnego w części ustnej z języka polskiego nie określa się poziomu.
- Laureatom i finalistom olimpiady przedmiotowej z języka polskiego przysługuje zwolnienie z ustnego egzaminu maturalnego. Jest ono równoznaczne z uzyskaniem najwyższego wyniku.
- Egzamin maturalny jest przeprowadzany jeden raz w ciągu roku szkolnego (od maja do lipca).
- Zdający, który zamierza przystąpić do egzaminu maturalnego, składa pisemną deklarację dotyczącą wyboru tematu z języka polskiego w części ustnej egzaminu maturalnego, wybranego z listy tematów.
- Osoba, która zamierza przystąpić do egzaminu maturalnego, składa przewodniczącemu szkolnego zespołu egzaminacyjnego deklarację przystąpienia do egzaminu: wstępną do 30 września, ostateczną do 20 grudnia.
- W deklaracji ostatecznej, złożonej do 20 grudnia, nie ma możliwości dokonywania zmian.
- W przypadku zdających, którzy są niewidomi, słabo widzący, niesłyszący, słabo słyszący, mają zaburzenia komunikacji językowej czas egzaminu ustnego może być wydłużony o 5-15 minut. Istnieje również możliwość wydłużenia czasu egzaminu o dodatkowe przerwy o łącznym czasie nieprzekraczającym 15 minut (dotyczy zdających z chorobami przewlekłymi oraz zaburzeniami psychicznymi i nerwicowymi).
- Osoba ubiegająca się o prawo przystąpienia do egzaminu maturalnego w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych musi złożyć do 15 października dyrektorowi szkoły wniosek o dostosowanie warunków i formy egzaminu. Do wniosku o dostosowanie trzeba dołączyć: opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, wydaną nie wcześniej niż cztery lata przed terminem egzaminu i nie później niż 30 września roku szkolnego, w którym odbywa się egzamin maturalny lub orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, lub zaświadczenie lekarskie.
- Zdający może być kierowany na część ustną egzaminu z języka polskiego do innej szkoły, jeśli w macierzystej szkole nie ma możliwości powołania przedmiotowego zespołu egzaminacyjnego z języka polskiego. W takim przypadku okręgowa komisja egzaminacyjna kieruje zdającego do innej szkoły i zawiadamia go o miejscu egzaminu za pośrednictwem dyrektora szkoły macierzystej dwa miesiące przed terminem rozpoczęcia sesji egzaminacyjnej w danym roku.
- Zdający ma obowiązek zgłosić się na egzamin punktualnie, zgodnie z harmonogramem ogłoszonym przez przewodniczącego szkolnego zespołu egzaminacyjnego (dyrektora szkoły). Na egzamin należy zgłosić się z dokumentem tożsamości, a w przypadku zdających skierowanych przez OKE do innej szkoły również ze świadectwem ukończenia szkoły.
- Część ustną egzaminu maturalnego z języka polskiego przeprowadza i ocenia przedmiotowy zespół egzaminacyjny (zespół przedmiotowy).

- Zespoły przedmiotowe z języka polskiego powołuje się spośród członków zespołu egzaminacyjnego.
- W skład zespołu wchodzi dwie osoby: 1) przewodniczący - będący egzaminatorem egzaminu maturalnego z języka polskiego wpisanym do ewidencji egzaminatorów prowadzonej przez OKE; 2) nauczyciel języka polskiego - jako członek.
- W skład zespołu nie może wchodzić nauczyciel, który w ostatnim roku szkolnym uczył maturzystę.
- Spośród osób wchodzących w skład zespołu przedmiotowego jedna osoba jest zatrudniona w innej szkole.
- Członkiem zespołu przedmiotowego może być nauczyciel akademicki posiadający przygotowanie z zakresu języka polskiego.
- Przewodniczący kieruje pracą zespołu przedmiotowego, a w szczególności odpowiada za prawidłowy przebieg egzaminu.
- Do sali, w której jest przeprowadzana część ustna egzaminu maturalnego, nie można wносить żadnych urządzeń telekomunikacyjnych ani korzystać z nich w tej sali.
- W czasie trwania części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego w sali może przebywać tylko jeden zdający.
- Egzamin maturalny w części ustnej z języka polskiego trwa około 25 minut i składa się z dwóch części: 1) prezentacji tematu wybranego z listy tematów, która trwa około 15 minut; 2) rozmowy zdającego z zespołem przedmiotowym, która jest związana z prezentowanym tematem i trwa około 10 minut.
- Projekcja filmu lub odtworzenie nagranej wypowiedzi lub muzyki może trwać do 5 minut z czasu przeznaczonego na prezentację tematu. Czas ten należy rozumieć jako czas, w którym prezentowanie materiału pomocniczego zastępuje wypowiedź zdającego egzamin.
- W części przeznaczonej na prezentację tematu nie przerywa się wypowiedzi zdającemu.
- Rozmowa dotyczy prezentowanego tematu i wykorzystanej do opracowania tematu bibliografii.
- Liczba pytań zadawanych zdającemu podczas rozmowy musi być adekwatna do sytuacji egzaminacyjnej.
- Zdający dostarcza przewodniczącemu zespołu egzaminacyjnego wykaz bibliografii wykorzystanej do opracowania tematu, nie później niż na 4 tygodnie przed terminem części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego. Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego przekazuje wykaz bibliografii właściwemu zespołowi przedmiotowemu.
- Niedostarczenie bibliografii w określonym terminie powoduje, że zdający nie może przystąpić do egzaminu ustnego.
- Wyniki części ustnej egzaminu maturalnego są wyrażane w skali procentowej.
- Zdający zdał egzamin maturalny w części ustnej z języka polskiego, jeżeli otrzymał co najmniej 30% punktów możliwych do uzyskania.
- Wyniki części ustnej egzaminu maturalnego ustala zespół przedmiotowy.
- Wynik części ustnej egzaminu maturalnego ustalony przez zespół przedmiotowy jest ostateczny.

- Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego oraz członek zespołu wypełniają karty indywidualnej oceny części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego. Wynik egzaminu zapisywany jest w protokole indywidualnym części ustnej egzaminu maturalnego.
- Przewodniczący zespołów przedmiotowych ogłaszają wyniki bezpośrednio po zakończeniu egzaminu maturalnego w danym dniu.
- Niezdanie albo nieprzystąpienie do ustnego egzaminu maturalnego z języka polskiego nie stanowi przeszkody w zdawaniu egzaminu maturalnego w części pisemnej.
- W przypadku jeżeli zdający zakłóca prawidłowy przebieg części ustnej, przewodniczący zespołu egzaminacyjnego przerywa egzamin tego zdającego i unieważnia jego egzamin maturalny. Informację o przerwaniu i unieważnieniu egzaminu maturalnego z danego przedmiotu zamieszcza się w protokołach.
- Zdający, który nie zdał egzaminu maturalnego w części ustnej albo przerwał egzamin maturalny, może przystąpić ponownie do części ustnej egzaminu maturalnego przez okres 5 lat od daty pierwszego egzaminu maturalnego.
- Absolwent, który nie zdał egzaminu maturalnego w części ustnej z języka polskiego, może wskazać w deklaracji poprzednio wybrany temat lub nowy temat wybrany z listy tematów.
- Zdający ma prawo przystąpić ponownie do egzaminu maturalnego w części ustnej w celu podwyższenia wyniku egzaminu maturalnego.
- Zdający, przystępujący do egzaminu maturalnego w celu podwyższenia wyniku części ustnej egzaminu z języka polskiego, może wskazać w deklaracji poprzednio wybrany temat lub nowy temat wybrany z listy tematów.
- Jeżeli zdający uzna, że w trakcie egzaminu maturalnego zostały naruszone przepisy dotyczące przeprowadzenia egzaminu, może w terminie 2 dni od daty egzaminu maturalnego zgłosić pisemnie zastrzeżenia do dyrektora OKE. Zastrzeżenie musi zawierać dokładny opis zaistniałej sytuacji. Dyrektor OKE rozpatruje zastrzeżenia w terminie 7 dni roboczych od daty ich otrzymania. W razie stwierdzenia naruszenia przepisów może unieważnić dany egzamin i zarządzić jego ponowne przeprowadzenie.
- Zdający ma prawo w szczególnych przypadkach losowych lub zdrowotnych uniemożliwiających przystąpienie zgodnie z harmonogramem do egzaminu ustnego zdawać egzamin w dodatkowym terminie. Zdający lub jego rodzice (prawni opiekunowie) składają do dyrektora macierzystej szkoły udokumentowany wniosek najpóźniej w dniu, w którym odbywa się egzamin. Dyrektor szkoły rozpatruje wniosek i ustala nowy termin egzaminu, który powinien się odbyć do dnia zakończenia przeprowadzania części pisemnej egzaminu.
- Absolwenci, którzy nie przystąpili do egzaminu maturalnego z języka polskiego w części ustnej do dnia zakończenia przeprowadzania części pisemnej egzaminu maturalnego, mogą przystąpić do tego egzaminu w kolejnych sesjach egzaminacyjnych.
- Dokumentację części ustnej egzaminu maturalnego przechowuje szkoła przez 5 lat (nie dotyczy karty indywidualnej oceny części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego).

Zasady oceniania na egzaminie ustnym

Zasady oceniania ustnego egzaminu maturalnego z języka polskiego zostały przedstawione w *Informatorze maturalnym z języka polskiego*. W zasadach tych, decyzją dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, **wprowadzono zmiany, które obowiązują od sesji zimowej w 2006 roku.**

Treść wprowadzonych zmian:

Na stronie 16.

Punkt 2c uzyskuje brzmienie:

- c) w obu częściach egzaminu, **które są dla zdającego obowiązkowe**, sprawdza się i ocenia: sprawność oraz poprawność językową. Nie ocenia się oddzielnie języka prezentacji i języka rozmowy. **Jeżeli zdający nie podjął rozmowy, nie uzyskuje punktów za język.**

Dodaje się podpunkt 2d:

- d) rozmowę na wybrany przez ucznia temat przeprowadza się po wygłoszonej przez ucznia prezentacji.**

Punkt 3 uzyskuje brzmienie:

3. Zasady oceniania ustnej części egzaminu

Egzamin jest oceniany według kryteriów jednakowych w całym kraju. W ustnej części egzaminu ocenie podlegają: prezentacja tematu (zawartość merytoryczna i kompozycja wypowiedzi), rozmowa o problemach związanych z prezentowanym zagadnieniem i sprawność językowa w obu częściach egzaminu

W sumie za ustną część egzaminu zdający może uzyskać 20 punktów w następującym układzie:

- za prezentację tematu:
5 pkt (3 za wartość merytoryczną, 2 za kompozycję) - 25% ogólnej punktacji,
- za rozmowę:
7 pkt - 35% ogólnej punktacji,
- za prezentację tematu:
8 pkt (oceniany w obu częściach egzaminu) - 40% ogólnej punktacji,

Na stronie 17. Zmienia się punktacja za prezentację i rozmowę.

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI opracowane przy udziale CKE								
KRY-TE-RIA	PREZENTACJA		ROZMOWA		JĘZYK			
	SPOSÓB REALIZACJI TEMATU	punkty	KOMPOZYCJA WYPOWIEDZI	punkty	punkty	punkty		
I	<ul style="list-style-type: none"> - zna, rozumie i na ogół poprawnie interpretuje materiał rzeczowy - trafnie dobiera materiał rzeczowy - prezentuje podstawowe zagadnienia w związku z tematem (rozumie temat) - podejmuje częściowo udaną argumentację - poprawnie odtwarza interpretacje, sądy, opinie; formułuje na ogół poprawne wnioski - wykorzystuje materiał pomocniczy (o ile temat tego wymaga) 	1	<ul style="list-style-type: none"> - buduje wypowiedź na ogół uporządkowaną i spójną (dopuszczalne zachwiania logicznego ciągu lub proporcji poszczególnych części wypowiedzi) 	1	<ul style="list-style-type: none"> - formułuje poprawne merytorycznie odpowiedzi (na ogół rozumie pytania), wykorzystując przygotowaną bibliografię i/lub materiały pomocnicze 	2	<ul style="list-style-type: none"> - przestrzega zasad poprawności właściwych dla języka mówionego w zakresie: ortofonii (wymowy), fleksji, leksyki, frazeologii, składni; dopuszczalne usterki językowe - posługuje się stylem stosownym do sytuacji - posługuje się komunikatywnym stylem (dopuszczalna schematyczność), wystarczającym słownictwem - posługuje się terminologią specjalistyczną w zakresie niezbędnym do realizacji tematu 	2
II	<ul style="list-style-type: none"> - zna i rozumie materiał rzeczowy, poprawnie go interpretuje, wykorzystując podstawowe konteksty (o ile temat tego wymaga) - wykorzystuje w funkcji argumentacyjnej trafnie dobrany materiał rzeczowy (selekcjonuje materiał) - prezentuje zagadnienia w ścisłym związku z tematem (rozumie temat) - jasno formułuje główną myśl wypowiedzi i trafnie dobiera argumenty - formułuje wnioski, sądy i opinie - funkcjonalnie wykorzystuje przygotowany materiał pomocniczy (o ile temat tego wymaga) 	2	<ul style="list-style-type: none"> - buduje wypowiedź zorganizowaną, tzn. z wyraźnym punktem wyjścia, uporządkowaną argumentacją i logicznym wnioskiem (zakończeniem) 	2	<ul style="list-style-type: none"> - formułuje poprawne merytorycznie odpowiedzi (rozumie pytania), wykorzystując przygotowaną bibliografię i/lub materiały pomocnicze - broni własnego stanowiska (rozumie stanowisko nadawcy); uczestniczy w rozmowie - dostosowuje do pytania stopień szczegółowości (ogólności) odpowiedzi 	5	<ul style="list-style-type: none"> - przestrzega zasad poprawności właściwych dla języka mówionego w zakresie: ortofonii (wymowy), fleksji, leksyki, frazeologii, składni - posługuje się stylem stosownym do sytuacji; przestrzega zasad etykiety językowej - posługuje się bogatym słownictwem i komunikatywnym stylem - posługuje się terminologią specjalistyczną; stosuje środki językowe typowe dla rozmowy 	6
III	<ul style="list-style-type: none"> - zna i rozumie wybrany materiał, wnikliwie go interpretuje, przywołując różnorodne konteksty - wykorzystuje w funkcji argumentacyjnej trafnie dobrany materiał (selekcjonuje materiał) - prezentuje zagadnienia w ścisłym związku z tematem (rozumie temat) - formułuje i rozwiązuje problemy badawcze, hierarchizuje argumenty - formułuje wnioski, sądy i opinie, wartościuje; uogólnia, syntetyzuje - funkcjonalnie wykorzystuje materiał pomocniczy (o ile temat tego wymaga) 	3	<ul style="list-style-type: none"> - buduje wypowiedź spójną, o właściwych proporcjach; umiejętnie gospodaruje czasem 	2	<ul style="list-style-type: none"> - formułuje poprawne merytorycznie odpowiedzi (rozumie pytania), wykorzystuje celowo przygotowaną bibliografię i/lub materiały pomocnicze - przekonująco broni własnego stanowiska (rozumie stanowisko nadawcy), swobodnie uczestniczy w rozmowie - dostosowuje do pytania stopień szczegółowości (ogólności) odpowiedzi 	7	<ul style="list-style-type: none"> - przestrzega zasad poprawności właściwych dla języka mówionego w zakresie: ortofonii (wymowy), fleksji, leksyki, frazeologii, składni - posługuje się stylem stosownym do sytuacji, przestrzega zasad etykiety językowej - posługuje się bogatym słownictwem, komunikatywnym stylem, o wyraźnych cechach indywidualnych - posługuje się bogatą terminologią (unikając pseudonaukowości) - swobodnie stosuje środki językowe typowe dla rozmowy 	8

Uwaga: punkty przyznaje się za całość opisaną na danym poziomie, nie przyznaje się punktów cząstkowych. Wyłączone zostały kryteria, które zdający musi spełnić, aby uzyskać liczbę punktów z danego poziomu. Jeśli wypowiedź zdającego nie spełnia kryteriów opisanych na poziomie I, nie przyznaje się punktów. Wypowiedź zdającego może być oceniona np. tak: za sposób realizacji tematu – 3pkt, za kompozycję wypowiedzi – 2pkt, za rozmowę – 5pkt, za język – 8pkt, razem 18pkt na 20 możliwych do uzyskania.

Oprac.: Zbigniew Kosiński
Artur Lewczuk